

[Kofod-Svendsen]

ret og giver os først og fremmest øget viden som basis for en kompetent stillingtagen, og jeg mener derfor, at den metode, vi har anvendt her, udmærket vil kunne anvendes også i fremtiden.

Jeg vil da også sige, som fru Margrete Auken var inde på: Man skal da ikke tro, at de lovforslag, vi bliver præsenteret for her, ikke har været sendt ud til høring det ene og det andet og det tredje sted og er blevet belyst i den ene og den anden og den tredje samling, og det er da kun for at gøre det så godt som muligt. Det kan vel ikke være en dyd at være så lidt forberedt som muligt.

Jeg vil takke fru Inge Dahl-Sørensen både for tilslutningen til ønsket om ensartede regler for alle personalegrupper og for støtten til grundholdningen i vores etiske problemstilling. Men når nogle personalegrupper kan fritages for visse opgaver, mener jeg faktisk, at der også på andre områder end i relation til foretagelse af abortindgreb kan foreligge et etisk problem, så her synes jeg nok at fru Inge Dahl-Sørensen kom lidt for let om ved det. Jeg er godt klar over – sådan forstod jeg fru Inge Dahl-Sørensens holdning – at det kan medføre, om jeg så må sige, misbrug af en fritagelsesmulighed. Vel, så må man drøfte det problem, men bare at sige, at fordi der er en risiko for misbrug, skal vi indskrænke fritagelsesmulighederne så meget som muligt, vil jeg være betænkelig ved. På den måde bliver det, som om man sætter systemet og reglerne over mennesket, hvor jeg gerne vil sætte mennesket over systemet. Jeg synes ikke, at den holdning, som der ellers fra partiet Venstres side gives udtryk for ved visse årsmøder, skinnede meget igennem; den blev nærmest undertrykt i det indlæg, som fru Inge Dahl-Sørensen holdt.

Fru Jane Oksen var også i udpræget grad systemmennesket i sit indlæg. Der blev ikke taget hensyn til det enkelte menneskes overbevisning; sundhedspersonalet havde at rette sig efter de overordnede principper. Her stod også systemet over det enkelte menneske.

Fru Kirsten Lee vil først fastholde kvindens ret til at få foretaget abort, og her kender jeg Det Radikale Venstres synspunkt. Men så var fru Kirsten Lee inde på, at det var, som om der var blevet for lidt ansvar tilbage, og det synes jeg var et væsentligt synspunkt.

Fru Kirsten Lee spurgte for det første, om det var et reelt problem. Jeg har i det materiale,

som er omdelt i Retsudvalget, og som jeg allerede har hentydet til, skriftligt begrundet, at det i 1985 var et veldokumenteret problem for en jordmoderelev, og jeg kender også andre eksempler. Jeg ved også, at man på flere hospitaler har fundet en mindelig løsning, men der er altså også eksempler på, at man har bragt en, som har haft en klar overbevisning i dette spørgsmål, i den situation, at vedkommende i givet fald ikke har kunnet få arbejde. Jeg synes, man må have respekt for disse enkelttilfælde.

Dernæst spurgte fru Kirsten Lee, hvordan Kristeligt Folkeparti nærmere ville definere, hvad der lå i at blive fritaget for at medvirke ved et abortindgreb, og her vil jeg henvise til reglerne i Norge. Jeg står her med de norske regler, udsendt af det norske socialdepartement den 10. december 1978, hvori der i § 20, andet afsnit, står noget om fritagelse af samvittighedsgrunde: Ret til fritagelse af samvittighedsgrunde gælder kun for helsepersonel, som enten udfører eller assisterer ved selve indgrebet, ikke for dem, som giver kvinden – og så står der på norsk »stell« – pleje og behandling før og efter indgrebet.

Vi er enige i de norske regler.

Min taletid er ved at udløbe, men i og med, at man i Norge er gået ind i disse overvejelser og har fastsat nogle regler – de er blevet administreret siden 1978 – har vi noget at henvise til og knytte an til.

Så er der yderligere nogle overvejelser. Tiden tillader ikke, at jeg citerer alt fra § 20, men jeg synes, at med det, jeg har sagt, har jeg givet nogle eksempler på, hvor langt man skal gå.

Jeg kender også et andet eksempel – for at tage en anden afgrænsning – og det er det, der er beskrevet på side 17 i det papir, vi har fået fra Det Danske Center for Menneskerettigheder, om en lægesekretær. Her må jeg nok sige, at det har vi faktisk ikke tænkt på med vores lovforslag. Så langt har vi ikke tænkt os at gå i Kristeligt Folkeparti.

Jeg har med de to eksempler tilsluttet mig de norske regler, men sagt, at vi ikke er gået så langt som i eksemplet fra England, og dermed har jeg angivet et par retningslinjer.

Der vil selvfølgelig altid være nogle glidende overgange, men lad os så drøfte detaljerne og definere dem så præcist, som vi kan, i Retsudvalget, og jeg tror, at man i livets praksis godt kan finde ud af at sætte nogle fornuftige græn-